

ZOMBOR és VIDÉKE.

POLITIKAI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kossuth-utca 155. szám Gergurov-féle házban,
ova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető köz-
lemények intézendők és minden díjak fizetendők.

A hásmegyel nemzeti párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Felelős szerkesztő és kiadóulajgonos:

Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 fr

50 kr. — Egy óra 85 kr.

Egyes szám ára 10 kr., a vasárnapi szám 15 kr.

Október 28-ika Bácsmegyében.

Apponyi Albert gr. Jászberényben Erdély igazságügyminiszterrel szemben
90 szótöbbséggel győzött.

Zombor d. e. 9 óra,

A választás szabály szerint kezdetét vette. Dr. Alföldy Gedeon választási elnök 9 órakor a választási aktust megnyitotta. Ugy a Széchenyi- mint Drakulits- párt törvény szerint bejelentette jelöltjét s megnevezte bizalmi férfait. A Széchenyi-párt részéről dr. Alföldy Gedeon mellé Bugarszky Miklós és Falcione Gusztáv urak, az ellenzék részéről bizalmi férfiak dr. Zákó István és Diener János jelentettek be. Dr. Vuits János mellé a Széchenyi párt bizalmi férfiakul dr. Baloghy Ernő és Bittermann Nándor, az ellenzék részéről bizalmi férfiakul Paul Kálmán és Fernbach Péter. Az első szavazatszedő küldöttségénél sors húzás útján a belvárosi ellenzéki választók szavaznak.

A másodiknál ugyanevű sors húzás útján a *felsővárosi* kormánypárti választók szavaznak.

Zombor 11 $\frac{1}{2}$ órakor. A kormánypárt várakozásában eselődött. A belvárosból nincs több szavata 110-nél, az ellenzékéből eddig csak 16-an szavaztak le. A felső városból a kormánypárt 180-at várt, de csak 133-at kapott, az ellenzékiek még szavaznak. A szelencséből várt a kormánypárt 200-at de csak 165-öt kapott. Most az ellenzék szavaz.

Zombor d. u. 4 óra. A kormánypártnak egy egész sereg kertesze a szélrózsa minden irányából összehordta a hiányzó szavazatokat. Kitént, hogy az ellenzéki szavazók legtöbbször terrorizáltak. Az első szavazatszedő küldöttségénél a kormánypártnak 107 többsége van, ellenben a második küldöttségénél az ellenzéknek van 14 többsége. Minden városrész leszavazott.

Zombor. D. u. 5 $\frac{3}{4}$ órakor. Dr. Alföldy Gedeon választási elnök kihirdette az eredményt, mely szerint dr. Drakulicsra leszavazott összesen

626, Széchenyi Józsefre összesen 749, ennél fogva Zombor szab. kir. város országos képviselőjéül **123, szótöbbséggel Széchenyi József kir. törvényeszéki elnök** választatott meg. A kormánypárt e győzelmet sürű „éljen” kiáltásokkal fogadta. A Drakulits-pártiak leverten oszoltak szét. Megfoghatatlan körülmények működtek közre, hogy a bánáti és cservenkai választók váratlanul csekély számban jelentek meg a szavazó urnák előtt. A bukás okait még csak ez után fogjuk kideríteni. Annyit már most is tudunk, hogy a hivatalnoki terrorizmus soha se működött oly erősen, mint ezuttal. A választási eredmény kihirdetése után dr. Alföldy Gedeon főkereste lakásán Széchenyi József most már megválasztott orsz. képviselőt, néhány hízegő szó kíséretében nyújtotta át a mandátumot. Széchenyi átvéve a választási jegyzőkönyvet rövid beszédben megköszönte a választók bizalmát s ígérte, hogy azt a zászlót, melyet a zombori kormánypárt kezeibe leit le, szelplőlenül fogja visszaadni. Erre a jelen'evők élénk éljenzés közt Széchenyi lakásáról elrāvóztak.

Az apatini kerületből.

Apatin 8 ó. 25 p. (A „Z. és V.” eredeti távirati tudósítása.) Várossy László választási elnök pont 8 órakor a választási aktust megnyitotta. Dr. Kontur párthívei példás rendben vultak föl. Eddig kevés kormánypárti választót láttunk.

Apatin 9 ó. 13 p. (A Z. és V. er. táv. tudósítása.) Kilenczkor kezdték a szavazást. Apatin — Ó-Sztapárral. — A szavazók zöme Kontur-párti.

Apatin 1 óra (a Z. és V. eredeti távirata.) Délig szavazott Bedőre 643 Konturra 235 Kontur híveit tartalékban tartják.

Apatin. 3 ó. 10 p. (A „Z. és V.” er. táv. tudósítása.) Három óráig szavazott összesen Bedőre 1015 Konturra 385.

Apatin. 4 ó. 15 p. (A Z. és V. er. táv. tudósítása.) Négy óráig összesen szavazott Bedőre 1194 Konturra 537 záróra 5 órára kitűzve.

Apatin. 6 óra 3 perc. Záróra után. Bedő Albert államtitkár 1214 szavazattal Kontur Béla dr. 550 szavazata ellenében 664 szótöbbséggel Apatin választó kerület képviselőjévé választatott.

A kernyai kerületből.

A kernyajai képviselő-választó kerületben déli 12 órakor a következőképen álltak az egyes pártok:

Piukovits József (kormánypárti) 405. Steecz György (néppárti) 125. Pataj Sándor (Kossuth p.) 11. Leszavazott Kernyája, szavaz Ó-Szivacz és N.-Militics Piukovits megválasztása nagyon valószínű.

Kernya. d. u. 3 órakor Piukovitsra leszavazott 444 — Steecz 230 és Pataj 11. Eddig Kernya, Ó-Szivacz és Ns-Militics szavazott le.

A hodsági kerületből:

Hodság 10 o. 26 p. (Z. és V. eredeti táv. tudósítása.) Szavazott eddig Ertlre 273. Molnárra 306.

Hodság. 6 ó. 20 p. (A „Z. és V.” er. táv. tud.) A választási küzdelem most öltötte magára legizgatóbb jellegét. dr. Molnár Károly többsége leolvadt s Ertl már is tulsulyban van.

Az óbcesei kerületből.

Ó-becse 12 o. 5 p. (A Z. és V. er. táv. tudósítása.) Szavazott Ó-Becse és Földvár Gombosra 302, Petrovitsra 125. Pfeiffer 0.

Ó-Becse. 5 óra 30 perc. Gombos kormánypárti eddig 912, Petrovits néppárti 507. Pfeiffer 55 szavazatot kapott. A győzelem Gombos és Petrovits között ingadozik.

Az ujvidéki kerületből.

Ujvidék. 10 óra 20 perc. (a Z. és V. eredeti távirata.) Ellenje-

lőlt nem lévén Rohonyi Gyula egyhangulag képviselőnek választatott.

A bácsalmási kerületből.

Bács-Almás. 3 óra 3 perc. (a Z. és V. er. táv.) A kormánypártnak 1200. Záróra kitűzve. A győzelem biztos. Hévízy néppárti eddig 300 szavazatot nyert.

A rigyiczai kerületből.

Rigyicsa. 10 ó. 40 p. (A „Z. és V.” er. táv. tudósítása.) Ellenjelölt hiányában Latinovits Pál egyhangulag képviselőnek választatott.

A bajai kerületből.

Baja 11 ó. 30 p. (A Z. és V. er. táv. tudósítása) Plósz győzelmet biztosra veszik. Günther erősen tartja magát.

Baja. 5 óra 12 perc. Plósz 178 szavazattöbbséggel képviselőnek választatott.

Baja. d. u. 3 ó. 55 p. (A „Z. és V.” er. t. tudósítása.) Az ellenzék függetlenségi és nemzeti pártiak egyesülve imponáló számban jelennek meg a választási urnák előtt. A szavazatok kormánypárti részről megvásároltattak. Idég Plósznak van többsége.

A titeli kerületből.

Titel. 4 ó. 50 p. (A Z. és V. er. táv. tudósítása.) Zákó Milán eddigi többsége ezeren felüli.

Titel 5 óra 2 perc. (Z. és V.) *Jefits Boldizsár* szavazás közben visszalépett. Megválasztva *Zákó Milán* kormánypárti.

A tovarisovai kerületből.

Palánka. 3 ó. 40 p. (A Z. és V. er. táv. tudósítása.) Grómon bukása

előrelátható. A kormánypárt rendkívüli lassúsággal odatörekszik, hogy a választást a késő éjszakába vonja bele. Akkor a választók szétugratása van tervben.

A kulpini kerületből.

Kulpin 4 ó. 50 p. (A „Z. és V.” er. táv. tudósítása.) Ivánovits nagy többséggel győzött néppárti Stefanovits ellen. Záróra kitűzve.

Az ujverbászi kerületből.

Uj-Verbász. d. u. 5 ó. 10 p. (A „Z. és V.” er. táv. tud.) Idég a pártok egyenlő számarányban állnak az urnák előtt. Kozma csak igen csekély többséggel fog megválasztatni.

Uj-Verbász. 5 óra 55 perc. *Kozma László* 984. Issekutz Győző dr. 736 szavazat. Választás növekvő izgalom között tovább folyik.

Apatin. esti 9 óra (A Z. és V. táv. tud.) A mint előrelátható volt Bedő Albert óriási többséggel győzött Kontur Béla néppárti jelölt ellen. E kerületben egyedül a nemzeti párt vehette volna föl a küzdelmet a kormánypárttal s játszva győzhetett volna. Igen kár volt dr. Donoszlovitsnak visszalépnie. Bedő többsége 664.

Zenta. 9 ó. 40 p. (A Z. és V. er. táv. tud.) A függetlenségi s 48-as párt legerősebb vára dönt meg a kormánypárti ostromok alatt. Szabó László a néppárti áramlatnak nem tudva ellentállani elfogadta a revíziót s ez okozta bukását. Azt hitte, hogy legalább a papokat fogja megnyerni ezzel, de még azok közül is többen kormánypártra szavaztak. Záróra kitűzve Kovács kormánypárti *89 többséggel immár utólréhetetlen.*

Kernyaja. éjféli után 2 órakor,

A nemzeti párt egyik legbiztosabb kerülete, hol öt év előtt Popovits Dusán főszolgabíróval szemben majdnem egyhangulag győzött, — a kormánypárt kezére jutott. Piukovits József a 2642 főnyi választók közül *1072-öt* tudott meghódítani s ez a választók felét meg se közelítő szám elég volt arra, hogy a veleszemközt álló Steecz György néppárti jelöltet 704 szótöbbséggel, dr. Pataj Sándor ügyvédöt 852 szótöbbséggel legyőzze. Abszolút többsége ~~484~~ Alig utasítottak vissza 54 szavazatot többnyire azért, mert „*ügyvédő*”-re szavaztak Pataj helyett. Egyébként a választás csend- és rendben folyt le.

Ó Kanissa 8 ó. 20 p. (A Z. és V. er. táv. tud.) Kerületünkben az etetés és itatás elérte elképzelhető legnagyobb fokát. Usztunk a borárban s a kormánypárt híveit tejbe-vajba fűrosztette. Győzött még pedig nem is kevés — mert *225 szótöbbséggel* Tompa fölött. A legerősebb függetlenségi bástya omlott alá.

Zombor esti 9 óra. A város már teljesen lecsendesült. Öt évvel ezelőtt ilyentájt hirdette ki az elnök az eredményt, most azon néhány órával túl vagyunk. A kormánypárt megkísérelte némi lelkesedést önteni a választókba s mozarasztatott, de a muszáj-párt csak nem tudott fölmelegedni győzelmen, melyet ő siratott első sorban. Főimerül a kérdés: miként győzhetett a kormánypárt? A felelet reá kézen fekvő. A választók lajstromába 36 tisztviselővel több vétetett föl, mint volt öt év előtt; összes régi híveit 714 — emberét, mellyel rendelkezett, ehhez a 36-hoz adva ezáltal 750 szavazattal rendelkezett. Ehhez jön még az az egy-két szavazat, mely a távolról jött s utiköltség örve alatt megvásárolt „hívek” utján állott elő. —

TÁRGA.

Az „Athenaeum” Olvasótára.

— Eredetris s fordított regények és novellák. —

Régóta készülök írni az „Athenaeum Olvasótára”-ról, a válogatott jó magyar és külföldi regényeknek e gazdag gyűjteményéről, ám a sok készülődésben telt, mult az idő, kötet után kötet jelent meg, sűrű egymásutánban s ma már, ha tisztelnek teljesen eleget akarnék tenni, körülbelül száz regény- és novella kötetről kellene beszámolnom. Nekünk, íróembereknek, a fővárosi élet izgalmai közt nincs sem kedvünk, sem érkezésünk regényolvasásra, látjuk napnap után a megjelenő regények címét, s irigykedéssel gondolunk ama boldog embertársainkra, kik az év minden szakában élvezhetik az olvasás isteni gyönyörűségeit.

Magam is azok közé tartozom, kik a

fővárosban alig olvasnak regényt, hanem csöndesen összegyűjtik a nevesebb vagy névtelen írók munkáit, melyre figyelmünket felhívják, aztán várjuk a nyári pihenőt, mikor meghúzódva az árnyékos lugasban; zavartalanul engedhetjük át magunkat az olvasás isteni gyönyörűségeinek.

Az Athenaeum Olvasótára-nak, — néhány kötet kivételével — jóformán csak izléses kötési táblait ismertem eddig; a falucsöndes, nyugadalmas élete kellett hozzá, hogy egyenként megismerkedjem nevezetesebb kötetivel. A nehéz, kényerkereső munka, a nehézkes stilusu tudományos munkák után mily jól esik a leleknek a könnyű s mégis szívet-leket nemesítő szórakoztató olvasmány! Oly rég nem olvastam regényeket! Oly kevés regényt olvastam a boldog diák kor óta, hogy most egyszerűen visszaképzelttem magamat a diák vakációk gondtalan napjaiba, mikor válogatás nélkül olvastunk össze minden regényt, a mit kezünkhez kaphattunk.

Mily nagyot változott azóta a világ! A szépirodalom az utolsó husz esztendőnek a leforgásán óriási haladást tett. A régi írók

ritkuló seregéhez, a fiatal írók egy roppant nagy gárdája szegődött, alig mulik el napuj könyv nélkül, a regény- és novella köteteknek szere száma sincs, van miben válogatnunk, csak értsük a válogatáshoz.

Ám éppen ez, a mihez legkevésebben értetek. S mert ez így van, az Athenaeum olvasótára-nak előttem nem az a legnagyobb érdeme, hogy egy kötetét 50 krajczárral lehet megszerezni, hanem az, hogy minden köteté irodalmi becsü munka lévén, a kelőképpen nem tájékozott közönség, ha bármi uton e regénytárhoz s annak egyes darabjaihoz jut, izlését, erkölcsét nem fenyegeti semminémű veszedelem, s a mi nagyfontosságú dolog, a szülő nyugodtan adhatja felserdült gyermekeinek kezébe e könyveket, nem kell rejtegetni előlük.

Az Athenaeum Olvasótára-ban előkelő magyar és francia írók dominálnak. Jókai Mór nyitja meg a sort s végig oly magyar a színvonal, hogy íróinkra csak tisztesség lehet, ha ebbe a társaságba bejutnak. Egy nem hivatalosan, de hallgatag megalakult irodalmi társaság ez, melynek tagja lenni minden magyar írónk ambíciója lehet és

Az ellenzéki szavazók közül 200-nál több kihagyatott a szavazó listából s a megmaradtak közül 250 szavazatot sikerült neutralizálniok. Ugyanis az 1786 szavazó közül csak 1386 szavazott le s 400 választó hiányzott az urnák előtt.

Ujpebász 10. ó. 30 p. (A Z. és V. er. táv. tud.) Bámulatos kirtással s önfeláldozó elvhűséggel küzdött a nemzeti párt utolsó pillanatban kitűzött zászlaja győzelméért s gyönyörű erkölcsi sikert tudott elérni, a mennyiben *Kosma 1349* szavazattal lett *Issekutz 1232* szavazata ellen megválasztva, tehát a kormánypárti többség a viszonyokhoz képest nem nagy. Ha Issekutz pár héttel előbb lép föl, *győzelme biztos.*

Hódságh. 11 ó. 30 p. (A Z. és V. er. tud.) Az erőszak és pénz győzött. *Dr. Molnár Károly 200 szavazati többséget nyert.*

Ó-Becse. 11. ó. 6 p. (A Z. és V. er. táv. tud.) A néppárti öröklődés hiúnak bizonyult. Kerületünk, mely eddig a függetlenségi 48-as párt hivoit tömöríté zászlója alá, most néppárti törekvések áldozata. *Gombos 1184. Petrovics 749. Pfeiffer 54.*

A nemzetipárt veresége Zomborban.

Nem hiába híresztelte a kormánypárt titokteljes mosoly kíséretében, hogy Zomborban győzni fog. Tudta, hogy mily fegyverekkel akar utolsó pillanatban előállani.

Ezek a fegyverek annyira erőseknek bizonyultak, hogy a kormánypárt alig mozgott az utolsó 3—4 napig. Már-már beleringatta az

embereket abba az illúsióba, hogy szakítani akar, legalább itt Bácsmege központjában a sok gyalázatosággal, mely eddigi sikereit kísérte. De az utolsó 3—4 napon aztán nekiláttak a dolognak. Még olyan terrorizmust soha se hallottunk, mely e város falai közt grassált. A legbüzögobb s legodaadóbb ellenzéki emberek holsápadtan ültek házuk falai közt s egyebet se mertek mondani minthogy: ők nem mernek szavazni!

Okát ennek nem akarták megvallani.

A középkori inquisitio borzalmai nem nyugózték le annyira az akkori nép lelkiületét, mint a mily félelemmel és megrémülten tartották távol magukat a szavazástól azok, a kik a multban az ellenzék legerősebb hivoi voltak.

Folyt a pénz, — folyt a vesztegetés, de legerősebben működött a tisztviselői s közhatalmi pressió. Csak például hozzuk föl, hogy a bánát külvárosi Bogdanovits Jevrits Gyura, — Szima és ennek veje Igyuski Triva — a legfanatikusabb ellenzékiek, könnyek közt panaszolták, hogy nem szavazhatnak, mert ebből reájuk nagy baj származhatik. Mi legyen az a baj, — azt nem merték megmondani, de nem volt mód reá, hogy meggyőzze valaki őket arról, miképp szavazati joguknak gyakorlásaért nem érheti semmi baj őket.

Hány ilyen névvel szolgáljunk? Ha tetszik százanként idézzük a meg-

félemlített szavazókat, a kiket nemtelem módon, alávaló fenyegetésekkel eltántorítottak az ellenzéki zászlóktól.

Győzött a kormánypárt, de e győzelem hitvány erőszakon alapul s nincs arra mód, hogy előtte, mint ellenfelek főt hajtsunk!

Ilyen eszközökkel legyőzhetik az ország összes kerületeit. Hirdessék csak a vak terrorizmust, a határt nem ismerő megfélemlítés tanait, tomboljon féktelen dühvel a hivatalnoki erőszak s Magyarország többé nem alkotmányos ország, hanem egy megvadult kormány rabszolga hada által végigkorbácsolt koldus-nép, melynek örülnie kell, ha pusztá életet meghagyják.

Ilyen győzelmet a kormánypárt még igen sokat arathatott, de valamennyi emlékéhez hozzá tapad az a szégyenfolt, mely a Bánffy-kormány összes ténykezésén rajt sötétlik, s mely a magyar történelem legfeketébb lapját fogja képezni.

Örvendjetez csak szegény gyászmagyarok!

Ütni fog a keserves kiábrándulás órája is!

Gyarmathyné Mészáros Cornélia.

Megdöbbenéssel olvassuk a Pécsen október hó 24-én kelt gyászjelentést Gyarmathyné Mészáros Cornélia haláláról. Szinte elképzelhetetlen előttünk, hogy a pajkos

az is. Jókainak két novellás kötete mellett nem egy írónk szerepel több kötetten, nevezetesen: Vértesi Arnold (Fürdőn, Mézeshelek, Mindhiába); Tolnai Lajos (Csak egy asszony, Az urak, Dániel pap lesz); ifj. Ábrányi Kornél (Az élet tarkaságaiból, Régi és új nemesek); Beniczkyne Bajza Lenke (Két szív harca, Itt és a jövő életben) s a fiatalabb írők közül Abonyi Árpád egy-maga het kötet regényvel és novellával, melyek közül főként a Bosnyák képek méltó feltűnést keltek.

És itt vannak a társaságban még: Bartók Lajos, Degré Alajos, Ambrus Zoltán, Justh Zsigmond, Kóbor Tamás, Gaál Mózes, Malonyay Dezső, Tóth Béla, Sebők Zsigmond, Margitay Dezső, Prém József, Rakosi Viktor, Vértesi Gyula, Szabóné Nogáll Janka, Márkus József, Kabos Ede, Thury Zoltán, Sziklai János, Gyarmathy Zsigáné, Bródy Sándor, Kosza Andor, Pekár Gyula, Kazár Emil stb.

Mondja valaki, hogy ez nem szép s nem előkelő irodalmi társaság!

A magyar író mellett a francziák vannak nagyobb számmal s ezek közt főként Bourget regényeire kell felhívnom a figyel-

met, melyeket nem kisebb író, mint Tóth Béla ültetett át magyarba, az ő páratlanul korrekt magyarságával, mely minduntalan elfeledtetni velünk, hogy idegen művet olvassunk. Bourget-n kívül Feuillet Oktáv, Daudet Alfonz, Coppée, Catulle Mendés, Prévos Marcel, Theuriet, Halevy nevével találkozunk s még több világhírű névvel a világirodalom köréből, Björnson Björnstjerne, Serao Matild, Verga Giovanni, Sand George, Thackeray, Dosztojevicski stb. nevével.

Nemcsak a nevek, de az írónak ebben a gyűjteményben levő munkái bizonyos előkelő szint adnak az egész gyűjteménynek: jól esett találkoznom a nemes izléssel, a lelkiismeretes kritikával, mely az Olvasótár kötetneik összeválogatásban nyilvánul. Mert hisz nagy írónak is vannak gyöngé, néha éppen selejtes munkái, én azonban ilyesmit e gyűjteményben nem találtam. Nem talál más sem.

A szépirodalom művelői és olvasói hállával tortóznak az Athenaeumnak, ennek az előkelő irodalmi intézetnek, hogy ama nagyobb szabású alkotások mellett, minők „A magyar Nemzet Története”, a magyar íro-

dalom története stb. figyelmét kiterjesztő a szépirodalomra is, melynek utóbbi időben a napi sajtóval szemben nehéz életküzdéssel kell folytatnia. A sajtóban túlságos nagy tér jut az apró, vázlatos hevenyészett tarczának, a novellák egyenesen kiszorultak, csupán regénynek maradt még hely, de itt is több a fordított, mint az eredeti, lévén amaz olesőbb, gazdaságosabb. Ily körülmények közt szerencse az írora is, szerencse a közönségre is az Athenaeum Olvasótára, mely olesőségével alkalmas a legszélesebb rétegekben való elterjedése s válogatott irodalmi színvonalon álló kötetneivel nagyban járulhat a — fájdalom, — meglehetősen megromlott irodalmi izlés javítására.

Ez a két fontos körülmény tette könyvnyívő nekem, hogy a nagyközönségnek jó lélekkel ajánljam az Athenaeum Olvasótárát.

Benedek Elek.

operette-ek e vidám, kaczagó s ezüst csengésű dalokkal elbájoló alakja örökre elnémult volna! Még a két év előtti színi évadban közönségünk osztatlan elismerését s szeretetét vívta ki s a Bácskai Karczos arcképepé mutatta be hízogó ismeretes kisérétében — s immár véget ért művészi pályája.

A gyönyörű szép, gyermekded naiv képű asszonyka ott piheni örök álmát a pécsi külvárosi sírkertben.

Milyen szomorú tudat ez azokra, a kik oly szép jövőt jósoltak neki s a kiknek száma oly nagy mindenütt, a hol csak ismerték.

Zomborban kezdte meg a színi pályát mint 18 éves lányka — gyönyörű kis profillal, bátortalan mozdulatokkal, de édes csengésű hanggal. Rövid idő alatt közönségünk kedvenczévé lőn. Megismertük nemcsak színpadi, de szigorún erkölcsös magánéletét is. Még a gyanyu árnyát is távol tudta magától tartani. Pedig mily nehéz földet ez egy vidéki színész nőre nézve.

Itt Zomborban járszódott le életének az a legfontosabb mozzanata, mely szorosabban a színpadhoz lánczolta. Itt szeretett belé Gyarmathy Gusztáv jó nevű színész oly szenvedélyes hévvel, hogy annak ellent nem állhatott s nevévé lett.

Maga mondá, — hogy ezzel a lépéssel akarja elzárni annak a lehetőségét is, hogy a színi pályától visszalephessen! És ettől az időtől fogva híre s képességei váltig növekedtek. A merre járt, — mindenütt dicsőség s taps volt osztályrésze. Hódított szépségével, játékaival — de leginkább gyönyörű koloratúrájával. Benne a vidéki színészet legrokonszenvesebb tagját veszté s Zombor város közönsége készségesen áll a gyászolók közé. A kibocsájtott gyászjelentés így hangzik:

Gyarmathy Jäger Gusztáv ugy a saját, valamint kis leánya Ida és rokonsága nevében szomorodott szívvel jelenti forrón szeretett kedves feledhetetlen neje, illetőleg édes anyja, a szeretett gyermek, testvér és rokon Gyarmathy Jäger Gusztávné szül. Mészáros Cornelia folyó évi október hó 23-án 3/45 óraker, a halotti szentségek átjatos felvétele után életének 27-ik évében történt gyászosan elhunytát. A boldogultnak hűlt tetemei folyó évi október hó 25-én délután 4 óraker fog-nak Hal-ter 1. számú házában beszenteltetni és onnan a budai külvárosi közsírkertbe örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő szent miseáldozat az elhunytnak lelki üdvéért folyó évi október hó 26-án reggel 8 óraker fog a belvárosi plebánia-templomban az Urnak bemutatni. Pécs, 1896. október hó 24-én. Béke lengjen drága porai felett. Legyen könnyű a föld neki.

A nemzetiségek passzivitásának okai és célja.

— Az Egyetértés 294. számából. —

Az újvidéki két szerb nemzetiségi párt, a Zasztava- és a Branik-párt kimondotta, hogy a képviselőválasztások alkalmával nemcsak annyiba maradnak passzív, hogy jelöltet nem állítanak, hanem a többi pártok jelöltjeire sem szavaznak. A tótok hasonlóképen kimondották a passzivitást, de kivételt tettek a néppártira vonatkozóan, s ha az október 24-re összehívott román konferen-

ciát a kormány megengedi, a románok is kimondták volna a passzivitást.

Az a kérdés most már: mi az oka ennek az oly módon kibővített passzivitásnak, hogy még a nemzetiségi választókat is vissza akarják tartani a szavazástól, a mit idáig sohasem tettek?

Legelőször is e magatartásnak oka a szerbeknél abban a viszonyban keresendő, melyben a hazai szerb pártok a szerbiai különböző pártokkal állanak. Alig indultak meg a választási mozgalmak első hullámvéresei, a néppárt azonnal érintkező pontokat keresett különösen a Branik-párttal. Annak az egyesülésnek, mely a Branik és a Zasztava-párt között volt tervezve, ezéjla a néppárttal kötendő egyezés lett volna. A belgrádi radikálisoknak azonban ez nem tetszett, mert azt hitték, hogy a magyar szerbeknek a néppárttal, mint reakciónárius párttal való szövetekezése káros visszahatással fog lenni a szerbiai pártviszonyokra, ezért Jovan Gyája azt a tanácsot adta az újvidéki radikálisoknak, hogy etanol a reakciónárius szövetségtől óvakodjanak, sőt a Branik-párttal is mondjanak fel minden szolidaritást, ha ez a néppárttal szövetekeznek. A belgrádi radikálisok e lépésre azért határoztaék el magokat, mert arról győződtek meg, hogy a Branik-pártiak Novákovicssal léptek összeköttetésbe. Ez a szövetsége a szerbiai liberálisok vezérének, Riszticsnek sem volt inyére. Az egressen különösen azt vette rossz néven a Branik-párttól és Polittól, hogy Novákovicssal léptek érintkezésbe. Mondják, hogy Novákovic a hazai szerb pártokat azért ösztökölte arra, hogy a néppártot támogassák, mert ezzel kedvessé akarta magát tenni bizonyos reakciónárius bécsi körök előtt, kikben a magyar kormány ellen támasztékot akar szerezni. Risztics pedig azt hiszi, hogy a czár párisi látogatásának oly eredményei lesznek a Keletet illetően, melynek következtében Szerbia érdeke lesz, hogy a szerb külpolitikát ő vezesse. Ezért fuvatta le Magyarországon azt a szerb mozgalmat, melynek ezéjla volt a magyar néppárt támogatásával Novakovic poziczióját erősíteni.

A mi pedig a románokat illeti, ott még az Asociatiunea Transilvania lugosi közgyűlése alkalmával is úgy állott a dolog, hogy a Királyhágón innen részekben, hol a Mocsonyi-párt a domináló, a néppárt érdekében fognak akciózt kifejezni. Ezért hangsúlyozta Mocsonyi akkor, hogy a románság politikájának nemzetinek és kereszténynek kell lenni. Az akcióra vonatkozó kedv azonban nemcsak a Mocsonyi-pártban volt meg, hanem a fiatalabb román elemekben is, kik közül sokan nem annyira néppárti, mint kormányparti programmal akartak fellépni. Egyszóval, a dolgok úgy kezdettek alakulni, hogy a passzivitás bukófélben, Ratiúek csilaga hanyatlóban és a Mocsonyié emelkedőben volt. Ez állapot sehogy sem tetszett a bukaresti irredentista köröknek s azért kiadták a jelszót, hogy a Lucaciu és a Ratiú-Coroianu czég béküljenek ki s a szolidaritás ily módon való helyreállítása után, hívjanak össze egy konferenciát, melyben nemcsak olyan újabb komitét választanának, melyből Mocsonyi és hívei egy formán ki lennének zárva, de egyuttal az eddigi passzivitást is oly alakban mondanák ki, hogy azzal még azt is taktikai feladatává tennék a pártvezér

egyeniségeinek, hogy a román ajku választókat visszatartsák a szavazástól.

E gondolata nagyszabeni tribunistáknak már csak azért is tetszett, mert egy ilyen irányú propaganda lényegesen magasabbra szöketné a román szavazatok árát, idáig a jelöltek korteseik utján direkt alkudlak meg a román szavazókkal, most már a tribunista vezérleírjak is szükségesek lennének, mint közvetítők. Jellemző, hogy az október 14-iki értekezet után egy fogarasmegyei bizalmi férfiú többek előtt azt a nyilatkozatot tette: „nagyon helyes, hogy az értekezet a passzivitást ily módon aktívává tette, mert ez nekem éppen 6000 forintot fog hozni”. Arról, hogy Budapestre valósgagos ügynőket küldöttek azzal a megbizással, hogy a jelöltekkel a tribunista körök támogatását illetően alkudjanak meg, nem szükséges részletesebben írnom, mert hiszen az Egyetértés maga volt, a ki e piszkos üzletet egyik közelebbi számában leleplezte.

A passzivitás ellenére is sokan tudni akarják, hogy a románság egy része, sőt az eddigi komitét tagok közül is egynéhány a magok szakállára akcióba lépnek. Természetesen az akció ereje és komolysága attól függ, hogy a néppárt mennyi pénzt bocsátana a románok rendelkezésére.

Az erdélyi részek ama vidékein, hol a gör. kath. elem túlnyomó, a gör. kath. pap-ság lenne ennek a néppárti politikának propagatorá elén Domide Gheraszimmal, kinek e magatartása annyival is inkább meglepő, mert hisz egyike volt a memorandum-pör elítélőjeinek. Ő maga személyesen Naszodon venné föl a küzdelmet Csokán Jánossal a naszodói román gimnázium igazgatójával, ki kormányparti programmal lépett fel.

Krassó-Szörényben pedig Popovics lugosi esperes és Petrovits István ügyvéd állanak az aktivisták élén. Ők azon vannak, hogy a románság a néppárttal a tótokéhoz hasonló paktumot kössön. E paktum megkötésének azonban van egy nagy akadalya: az tudniillik, hogy a néppárt egy kissé soknak találja azt az összeget, melyet a román politikusok követnek és nem tartja valószínűnek azt, a mit a románok mondanak, hogy e paktum a néppártot a románoktól lakott vidékeken legalább is 20—25 mandátumhoz segítené.

H I R E K.

— **Halottak napja.** A róm. kath. egyház jövő hó 2-án ünnepeli a halottak emlékezetét. E kegyeltes ünnepre máris nagy előkészületeket tesznek a hívők. A sírokat szépen felhantolják, öszirozsákat ül-tetnek a fris hantok fölé. Kereskedőink is szép kirakatokat rendeztek sirkoszorukból. Épületes dolog lenne, ha a r. k. temetőben fekvő elhanyagolt és gazdtalan sírok közkegyelt-ségből kijavítassanak és kivilágítassanak, hogy e szép ünnep fenjét ne homályosítsa azoknak sötétsége.

— **A kitüntetett kiállító.** A Budapesten megtartott baromi-kiállítás zsűrije Szokolovits György bafai tenyésztőnek ker-ingő galambokért millenniümü nagy érdem ezenfelül nagy kollekczióért és kiválóan jó, sikerült tenyésztésért díszoklevelet ítél oda.

— **Tatics Péter dr. ról a Magyar Hirlap.** A nagy birkozó, a Sport-Világ volt szerkesztője, aki ez idő szerint ott lenni a Bácska metropolisában készül az ügyvedire,

egy szép napon odavágtá az asztra az osztrák civilljogot és azt mondta: mégis csak luncut a nemet! Magnallotta ezt egy ottani fiskális, aki egymaga képviseli a városban a függetlenségi pártot és másmár megérkezett Kossuth Ferencz sűrűgönye: Fel a zászlóval! Meg az nap érkezett egy másik sűrűgöny is az ó-becsei választókerületből: Ide a zászlókkal! A harmadik sűrűgöny aztán már maga a nagy birkozó küldte: Zászlót nem adok, függetlenségi nem vagyok, különben maradok. . . És angolos flegmával olvasta tovább az osztrák civilljogot. Később azonban észbe jutott, hogy milyen furcsa is volna az, mint törvényhozó ülni oda a szenzorok elejé. Meggondolta magát és visszaszárt a sűrűgönyre. Még megeskí vete, hogy megválasztják és akkor — videant professores.

— **Előleges színházi jelentés.** Tisztelettel értesitem a nagydemű közönséget, hogy a városi színházban f. évi november 14-én kezdődő színelőadásokra a berlet aláírást megnyitóm. Egyben van szerencsém társulatom névsorát, valamint a városi színház munkatervét bemutatni. I. Ügyvezetőség. Kunhegyi Miklós igazgató, rendező. Kömlgy Gyula rendező. Leóvey József igazgatói megbízott, titkár. Várady Aladár karnagy. Buresch Jenő zenekar igazgató. Paiffy Boldizsár ügyelő. Arányiné Carola sugó. Igmandi Ferencz festő, színházgazda. Mayer István ruhataros egy segéddelel. Meszáros Sándor kellekes két segéddelel. II. Előadó személyzet. Hölgyek. Hevesi Janka, operette coloratur énekesnő. Holeczy Ilona, fiatal hősnő s zené színésznő. Kápolnai Irén, szende s társalgási színésznő. K. Tarnay Léona, operette soubrette s népszínmű énekesnő. Lipsey Józsiika, operette soubrette énekesnő. Milassiné Nagy Mari, dramai hős, es salon anyaszinesznő. Szelenyi Emilia, operette comica s anyaszinesznő. Tomcsányi Rusika, naiva es énekesnő. V. Takács Mariska, naiva es énekesnő. B. Homokyi Anna, Fáy Ida, Fekete Ilona, Ferencz né Juliska, Karacsonyi Mariska, Pataki Irén, Szelenyi Blanka, szegedszinesznők es kardalosnők. Urak. Balog Árpád, népszínmű bariton s talsalgási színész. Ferenczi Frigyes, operette buffó es comicus. Igmandi Ferencz, kedelyes apa s comicus. Kemény Lajos, operette bariton s hős szerelmes. Kömlgy Gyula, operette buffó s jellemcomicus. Kunhegyi Miklós, apa s talsalgási színész. Leóvey József, dramai apa es jellemszínész. Nogrády János, tenorista. Palágyi Lajos, lyrál szerelmes es bonvivant. Ratkai Sándor, saloncomicus es naturbursch. Latabár Árpád, Miksáy József, Paiffy Boldizsár, Soós Károly, Székely Sándor, Török Geza segedszineszek es kardalosok. 12 tagbol álló saját színházi zenekarem. Színrekerülnek es idenyben: Árvalányhaj, Becsület, Brigiitta, Büttös vadász, Bánnyamester, Bank ban, Blüwweiss Kóbi, Beni bacsi, Csók, Cziterás, Csak párosan (Hotel de Libre Echange), Durand es Durand, Fanchon asszony leánya, Furcsa háboru, Figaró házassága, Gyerekasszony, Garasos alispán, Honthy háza, Holtomiglan, Helyettes, Hitves, Kis alamuzsi, Klári 28 napos fegyvergyakorlata, Királynő dragonyosa, Komédiánsok a tabornban, Kapitány kisasszony, Koldusdiák, Két szerelem, Keress a szived, Két tacsó, Két örömlap, Kis lord, 3 Kézmér, Labapásztor, Mintaférj, Napraforgó, Orpheus az alvilágban, Othello a venezzei mor, Parasztbecsület, Párisi élet, Papa felesége, Rika, Szegény Jonáthán, Szultán, Szavadgyégy leányok (Demi vierges), Szerielem bolondjai, Szerielem iskolája, Siroki románék, Telen, Tata-Toto, Utolsó szerelem, Vigéczelek, Virágcsata, Zsolt vzeier ifjúsága. Berletárak 20 előadásra: (Páholy 70, illetve 60 fut.) Kórszék 16 fut. Zartszék 12 fut. Igazgatói teendőkre, valamint berletöltszgek kezelésére Leóvey József színházi titkár nyert megbízást. Zombor, 1896. október 30. n. Kunhegyi Miklós a városi színház igazgatója.

— **Új lap. Iparosok lapja** címűn havonként kétszer megjelenő társadalmi, szépirodalmi es szaklap indult meg Szabadkan az ottani iparos ifjak művelődési köröknek kiadásában. Célja az iparos osztály között a szakképzettséget és az irodalmat fejleszteni.

— **A vigyázatlan vadász.** Ivanits Szvetozár ó-becsei születésű vilóvó írrok, szerdán vadászni volt a vilóvói rétekben. Egy helyen csónakra ült es úgy indult a vadak után. Feledékenységből feyverének ravaszát felhuzva hagyta. Már jó ideig ült lesben, de vad nem jött látavolságra. Egszerre csak egész közel hozzá egy vad csapódik le, ő gyorsan feyverve után nyulit, de a mint hirtelen megrántotta a feyver esővét az esült, s a seretek oldalába es karjába fűrődött. Tizennyolc éretet, mely az oldalába fűrődött sikerült az orvosoknak kivenni. Állapota elég aggasztó, de valószínű, hogy néhány hét múlva, az agyát elhagyhatja.

— **A kiállítás loszerelése.** Az ezredéves országos kiállítás igazgatósága a kerületi bizottságokhoz körlevelet intézett, melyben felhívja az egyes csoportbeli kiállítókat, hogy jelentsek be, miként szándékoznak rendelkezni egyes tárgyaikkal visszküldése tekintetében, miután a kiállítás berekesztésének közeledtével szükséges megállapítani azokat a módzatokat, a melyekkel a loszerelés, azaz a kiállítási tárgyak becsomagolása s visszküldése legelőszertűbben fogantatható volna. Egyben felkéri a körlevele a kerületi bizottságot arra, hogy figyelmeztesse az illető kiállítókat, hogy a kiállítással szemben fennálló tartozásaikat is egyenlítsék ki, mert míg ebbeli kötelezettségüknek eleget nem tehetnek, kiállítási tárgyaikat kiadatni nem fognak illetve térhűkre el fognak rakatároztatni.

— **Tervbe vett építkezések.** A szabadkai régi gymnázium rozszant épületebe tódlának ma még seregestű a diakok es esintalan futkározásoktól megresketnek a korhátd gerendák. Öreg már ez a szegény épület es nagyon ideje már, hogy másikba költözzön át a gymnázium. Az új épület felépítése egy lépéssel ismét közelebb jutott a megvalósuláshoz. Megérkezett Szabadka városhoz a miniszteri leirat, amely jóváhagyja a Riehl Ferencz építész pályanyertes tervét. A városi tanács utasította most a mérnöki hivatalt a részletes tervek kidolgozására. Az új gymnázium a Franke es Engel-fele 16 ezer négyzetgötes telken épül, amelynél 54 ezer forintért vett meg a város. *Ó-Becsen* a napokban a miniszteriumtól két kiküldött járt a temesvári postaigazgatósági titkárral a létesítendő postapalotatétel megvalósulása ügyében, s mivel alkalmas helyet találtak valószínűleg azt nem sokára fel is építik.

— **Egyházi kitüntetés.** Meszner István bezdáni esperes-plebanosnak a Szent Margitrol nevezett pornói ezimzetes apatságot adományozta a király a vallás es közoktatásügyi minster előterjesztésére.

— **Huszonötéves jubileum.** Weisz Jakab szabadkai íz. hitközsegy elemi iskolatár népvnevelésének 25 éves jubileumát ünnepli. A derék es buzgó tanárt a hitközsegy előjárósága a hosszu es fáradságos pályáján szerzett érdemeinek elismerésül ovazióban részesítette es fizetését 100 forinttal felemelte.

— **Előmunkálati engedély.** A kereskedelemügyi miniszter dr. Dimsits István budapesti ügyvédnek a Baracsától Csataalja, Dautova, Szántova, Beregh, Kolluth, Bezdán es Monostorszegh községek érintésével a m. kir. államvasutak Zombor a' o másáig s ezen voltból Bezdánnal kiágazólag Kis-Közsegy (Batina) irányában a Duna partjaig vezetendő helyiérdekű vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

— **Eljegyzés.** Deutsch Mór Buda-

pestről eljegyezte Kahn Lujza kisasszonyt, Káhn H. zombori óras es ékszerész leányát.

— **Jótekoncélú államsorsjáték.** Mint az előző években, ez idén is nagy jótekoncélú államsorsjáték tartatik. Ezen sorsjáték tisztá nyereményeiben következő jótekoncélú intézmények részesednek: A vagytonlaton állami tisztviselők özvegyei es árvai részére létesítendő alap; a kézi-vásá-helyi „Stefania” menedékház; a budapesti első gyermekmenhely; a kolozsvári „Mensa Academica”; a szünidei gyermektelep-egylet; a fehérkereszt egylet; a Cirkvenica mellett létesítendő tengeri gyertnekkórház; es első budapesti szegény gyermekkertegylet egyegy tizedreszben; a budapesti Erzsébet-kórházegylet; a gyóri nádorvarosi leányvárvaház; a nagyvaradi „Erzsébet” árvaház es a budapesti VII. kerületi népkonyha egy-egy huszadreszben. A játékterv nagyon kedvező esélyekkel kecsegtet, a főnyeremény 60000 forint, az összes nyerevények 160.000 forintra rúgnak. Sorsjegyek a 2 forint kaphatok minden lottó, s es adóhivatálnál, a legtöbb postahivatal es dohánytőzsdében. A húzás f. évi december hó 28-án történik.

— **Föltámadt halott.** Szegedről írja egy olvasónk: Weisz Márton, a szabadkai pályaudvar kapusa, — egy hétet elelőtt — szomorú hírt kapott a fonéktól. Weisznek egyetlen fia, a ki az államvasutaknál mint kalauz szolgált, a mult napokban, szolgálat közben szerencsétlenül járt. Az induló vonatrol lebukott, ugy, hogy a karját törté, s ezért a szegedi kórházba kellett utaznia. Most pedig tavírat érkezett a szegedi kórházból es azt jelentete, hogy a fia az éjjel meghalt. Megrendülve sietett a vén kapus haza a feleségehez, hogy együtt sirassák legdrágább kincsüket. De nem sok idejök volt a siránkozásra, mert sietniök kellett Szegedre, ha nem akartak lekésni a temetésről. Talpig gyszaban állítottak be Szegedben a kórházba. De alig léptek be az ajtón, majdnem kövé meredtek bamulatukban. A holmak hitt fiuk mosolyogva lepett hozzájuk es mondia, hogy éppen most akart haza utazni, mert már egészen felgyógyult. Kiderült azutó, hogy a végzetes tevedést egy másik okozta, a ki azonban már nem lehetett felelősségre vonni, mert leszámolt a földi bajokkal es hetvenhat esztendejének nyomorusáival. A kórház igazgatója összereselt a két Weisz es ilyképpen okozott fölőslegét szívfájdalmat a szabadkai pályaudvar kapusának.

— **Halálozás.** Dr. Lemberger Henriké szül. Politzer Teréz e hó 23-án Baján elhalt. Temetése nagy részvét mellett ment végbe.

— **Trachoma orvos.** A belügyminiszter a trachomában szenvedők gyógykezelése célból Turia községen es Szent-Tamas község területére trachoma orvosul Lőrincz Mihály szigorló orvost rendelte ki.

— **Marhavész** ütött ki Zenta város területén. A zarlatot elrendelték.

— **Gyufaoldatot ivott.** Rövid a történet. A férje mást szeretett; megmérgezte magát. Kosztolnik Danielné szül. Sarvi Maria zentai lakosnő a szivehez engedte jüni a fájdalomt, hogy férje valami kasszirfajlárú mellőzi őt. Nem kívánt tovább élni; gyufaoldatot ivott, de az orvosok megmentették. De a néreg okozta sebek csak nem gyógyultak be. Végre 5 hónapi szenvedés után megvált a halál. Kosztolnik Danielné borzasztó kínok között es heten meghalt.

— **Pályázat.** Az ó-becsei járás bíróságnál alfejyzői allásra 2 hét alatt.

— **Vásár.** A legközelebbi ujvidéki országos vásár 1896. évi okt. hó 31-én, nov. 1. es 2-án fog megtartatni. Seretsek felhajtja a vásárra, valamint a mindennapi piacra meg van engedve; kivve Horvát es Szlavonországból.

— **Megmort leány.** Szabadkán egy veszett kutya megtámadott egy kis leányt

és a szája széléből egy darabot leharapott. Ha ideje korán nem érkezik segély, a kutyágyon marja a kis leányt, — kit a Pasteur intézetbe szállítottak Budapestre.

— **Hymen.** Bornemisza Benő halasi tanító jegyet váltott Kármán Irma kisasszonnyal, Kármán Pál torzsai ref. lelkész leányával.

* **Köhöges, rekedtség** és elnyálkásodásnál, a torok és légzési szervek minden zavarainál, melegen ajánljuk tiszt. olvasóink figyelmébe **Egger** kitűnő hatású **mell-pasztillát.** Kaphatók 25 és 50-kros dobozokban, minden gyógyszerárban és nevesebb gyógyfűszerüzletben. Fő és szétküldési raktár **Egger A. és fia** Nádorgyógy-szertára **Budapest**en, **Váci körút** 17.

* **Szakácsnő, ki már több előkelő házában alkalmas volt, ajánlkozik házi-mulatságokhoz, lakodalmakhoz.** sbt Czim: Géza utca 254. szám.

Foulard-selymet 60 krtól 3 ft 35 krig méterenkint — japáni, chinai, s. a. t. a legújabb mintázzal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes **Henneberg selymet 35 krtól 14 ft 65 kr.** méterenkint sima, csikos, kockázott, mintázott damasztot s. a. t. (mint egy 240 különböző minőségben és 2000 szín és mintázzal s. a. t. a megrendelt áru **postabér és vámentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: Henneberg G.** (cs. és k. udvari-szállító) **selyemgára Zürichben.** Svájczba czimzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragaszandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 2

G S A R N O K.

Az írókról.

Ira: Wintershjelm.

Szegényünkre be kell vallanom, hogy mikor véget ért az ebéd, a mit az én régi barátaim tiszteletemre rendeztek, még tovább is mulatni akartunk. Édes Istenem, mit mondana a feleségem, ha meghalotta volna, mire adtam én most a szavazatomat. Bizonyára eltakarta volna szépséges arcát s kétszer is keresztet vetett volna a két ártatlan fölött, a kik nyugodtan aludtak kis bölcsőikben.

Arról volt szó, hogy mindnyájan elmegyünk egy kisebb orfeumba, a hol — még ifjukorukból emlékeztünk rá, pompás püncsöt lehet kapni.

A helyiség még a régi volt. A szegényes burzat, a füsttől piszkos díszletek, a kis emelvényen a régi rossz zongora, mind, régi ismerőseink voltak. De most ismét fiatalok voltunk s mindenáron azok is akartunk maradni. Egészen elmerültünk ifjukori élményeink elbeszélésébe, visszaidéztük emlékünkből az itt töltött órákat, úgy, hogy a színpadon történekről sokáig nem is vettünk tudomást.

Csak akkor figyeltünk oda, mikor a közönség nagy taps kíséretében megújraztott egy dalt. A közönség kívánságát teljesítették. A halvány arcú szép leány a szokott primadonna fogásokkal adta elő az elég mulatságos történetet, a mely egy falusi iskolamester szer tervezgetéseit s felsülését tárgyalta elég azellemesen.

A dalt ismét óriási éljenzés és taps követte, a mire közvetlen az emelvény

mellől egy ur felállott s nyájas mosolytal az arczán ismételen meghajította magát.

Hirtelen felismertem az arczot.

— Hisz ez Sarnfelt, mondtam a mellettem ülő Wernerhez.

— Természetesen az, felcité Werner. Az övé ez a helyiség és a dalt, a mit a leány énekelt, ő írta.

Többet nem kérdeztem, mert eszembe jutott, hogy Sarnfeltet épp Wernernél ismerkedtem meg. Werner egy novella-kötelet adott ki s a kritika kissé hidegen fogadta. A könyvben erős tehetség nyilatkozott meg, ha ismerős ember neve áll rajta, a magasztaló szavak nem maradtak volna el. A dolog nagyon elkedvtelenítette Wernert, megfogadta, hogy többet nem ír, letette vizsgait s irodafőnök lett. Az írókról nem szeretett beszélni.

Ebben az időben történt, hogy Sarnfelt felkereste Wernert. Sarnfelt előszeretettel ismerkedett meg a mellözött írókkal, mert ő is azok közé tartozott. Egy kötet, lírai verset adott ki s azokat a kritika nagyon, de nagyon kigunyolta.

Nem szerettem Sarnfelt-et, s nagyon ritkán talkoztunk. Ő is, miután néhányszor pénzt kért kölcsön Wernertől, elmaradt társaságunkból. Mindinkább idegen lett hozzám, úgy mikor elhagytam a várost, ki is veszett emlékeimből.

— Most többet kerem ő, szolt Blom doktor, mint egy városi tanácsos. Nézd csak a tényér elég gyorsan megteleik, azt mondják, hogy Sarnfelt jó bírja magát.

Sarnfeltnek a magasabb művészetben, kevés szerencséje volt, de annál több tettségére találtak az ő humoros apróságai, a melyek az alsóbb néposztályokat igazán el tudták ragadni. Ezt a talentumát ő felhasználta arra, hogy pénzt szerezzen magának, de azért makacsul törekedett arra, hogy az irodalomban is elismerésre tegyen szert. Egyetlen kívánsága, vágya volt, hogy személyesen vegye át a tetszésnyilatkozatokat, mindig látni akarta s hallani csodálóit, s csak akkor lett volna boldog, ha a közönség egyszer az ő művét tapsolta volna.

Egy ízben összekerültünk egy estélyen. Ő egy kissé durva monológját szavalta, a mely mégis nagy sikert aratott. Ez este szolt először neki a közönség tapsa. Egész éjjel nem tudott aludni. Újrn meg újra átélvezte győzelmét, újra hallotta a közönség tapsait, bravo kiáltásait. Erről álmodott egész életében. Ily siker volt életének egyetlen vágya, de természetesen más közönség előtt. Fajdalom, erről az álomról le kellett mondania.

De azért még sokáig küzdött ezért a sikerért. Elkeseredetten s mind erősebb ambícióval dolgozott érte. Mulatság rendezője lett számos egyletnek, társaskörnek s elég gyakran olvastam a hirdetésekben: „Sarnfelt ur humoros elbeszélést fog felolvasni”, „Sarnfelt ur szavalni fog”.

(Folyt köv.)

Törvényszéki csarnok.

A **Zasztava sajtópöre.** A szegedi törvényszék e hó 26-án mondott ítéletet Jövicsics György varándi fiatal kereskedő fölött, a ki a **Zasztava** mult évi októberi számában „Novi popovi” (Új papok) czimmel kézlelményt tett közre, a melyben az állam

anyakönyvvezetést támadja meg. Azt mondja, vannak már új papok, de milyenek! Például Barándok Reák József jegyző, allami anyakönyvvezető Kacor Gyóka paraszt embertől tizenöt forint saláriumot szedett, amiről a szíve választottjával megeskette. A Zasztavában köztelt a kirohanás bejárta a délvideki lapokat s az ügyészség, illetve a jegyző fölöttes hatósága csak akkor lett reá figyelmes, mikor azt magyarul olvasta az Ujvidéki Híradóban. A szerencsétlen jegyzőnek fegyelmit akasztott e miatt a nyakába, az állásától fölfüggesztették s vizsgálatot indítottak ellene. A vizsgálat azt derítette ki, hogy a vádból egy szó sem igaz s mikor ez megtörtént, hivatalból indították meg a pert Jövicsics ellen. Hosszu ideig tartott, míg a valódi szerzőt megtalálták. A hírt az Ujvidéki Híradó is más lapból vette át, az ismét egy másikból s átvett hírről lévén szó sem a szíratot, sem a szerzőt nem tudták előadni. Végre eljutottak az ujvidéki híres újsághoz, a **Zasztava**hoz, amely aztán szerzőtül az említtet fiatal barándi kereskedőt nevezte meg.

A törvényszék Jövicsicsot az esküdtek ítélete alapján ragalmazás vétkéért **három havi fogházra** és 300 forint pénzbírság fizetésére ítélte.

IRODALOM.

„**Az Évszak**” a legolcsóbb és legelterjedtebb divatlap, mely immár kedvenczévé vált a magyar hölgyközönségnek, legújabb számában az öszi és téli divat legújabb számát mutatja be. Remek képeken hozza a gyönyörű téli öltönyök és kalapok alakjait úgy a felnött hölgyek, mint a fiatal leányok és gyermekek számára. A közlő hangverseny-idejéről sem feledkezik meg, de bemutatja a leggyönyörűbb hangverseny és estélyi ruhákat, estélyi köpönyeket és feletöket; szóval e lap, mely rövid két évi fennállása óta házi barátjává vált a jó ízlésű magyar hölgyeknek, most is gondosan kiállítva jelent meg. A szépirodalmi részben mulattató szórakoztatásul ott lelnek az olvasók Vertessy Gyula érdekes elbeszélését: „A szerelem vértanuját.” Ajánljuk minden magyar hölgy figyelmébe. Ára egy negyed évre 1 fr. Előfizetéseket elfogad a kiadóhivatal: Budapest, XI., Király-utca 110.

A **közigazgatási bíróság.** Nagyfontosságú reform lép életbe 1897. évi január elsejével, a melynek megvalósításáért már 1848 óta küzdöttünk. Végre felállították a közigazgatási jogviták felett döntő m. kir. közigazgatási bíróság, melylyel az 1883 ban letesített pénzügyi közigazgatási bíróság foglalk egyesíteni. Az új bíróság szervezetről, hatásköréről és a közigazgatási bíróság előtti eljárásról intézkedik az 1896. évi XXVI. t. c., melyben azonban ennek az új intézménynek — ugyszólván csak alapelvei vannak lerakva és az új intézménynek teljes megértéséhez tüzetesebb utmutatóra van szükségünk. Ezt czélozzák a most egymásután megjelenő különböző törvénytárgyaló kiadványok. Legújabbban Zabulik László kolozsi polgármester adott ki egy kommentárt. „A közigazgatási bíróságról szóló törvény (1896. évi XXVI. törvény) jegyzetekkel és utmutatóval” czimen. Zabulik László könyve terjedelmes és kimerítő munka. A törvényt

alapul véve, minden egyes szakaszhoz ismeretést, gyakorlati példákkal megvilágított magyarázatokat csatol, miután a könyv elején megismertetett bennünket a közigazgatási bíróság lényegével és rendeltetésével s a műben majdnem minden egyes gyakorlati esetet felsorolva találunk, a mely csak előfordulhat. Épen ebben van a legnagyobb értéke Zabulik László könyvének, mert különösen most, az első szervezési tervadásbe lehetünk az egyes gyakorlati esetekre vonatkozó jogorvoslatok felől, mivel a törvény csak a bíróság hatáskörét vonja meg, de hogy az ügyek hányadik fórumon kerülnek a közigazgatási bírósághoz és melyek az előző hatóságok, arra nézve a törvényben utmutatást nem találunk. Előreláthatólag az első években számos ügyet illetéktelenség folytán vissza fog utasítani a közigazgatási bíróság, sajnos, hogy többször bizony a felek érdekeinek rovására. Zabulik László ennek a bajnak akarja elejét venni, mert ebben a könyvben különösen a közigazgatási bíróság illetékességi köre van nagy pontossággal és lehetőleg kimerítően megmagyarázva. Az eljárás szabályok pedig gyakorlati példák alapján vannak ismertelve, ugy, hogy a könyv figyelmes elolvasása után nyomban tisztán látunk és azonnal tájékozódni tudunk a felebbezésre váró közigazgatási ügyek rengeteg tömkelegében és tudjuk, hogy a panasz mikor és milyen formában terjeszthető fel a közigazgatási bírósághoz végérvényes döntés végett. A közel négyszáz oldalra terjedő kötetnek, melynek különösen a községi előjárások, a jegyzők, a szolgabírói és vármegyei hivatalok, az ügyvedek és közjegyzők stb. megbecsülhetetlen hasznát veszik, ára 3 forint.

A „Vasárnapi Ujság” október 25-iki száma 23 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „A magyar földrajzi társaság jubileuma” (Koburg Fülöp herceg védnök, Vámbéry útszertelbeli elnök, Erdői Béla elnök, Berecz Antal főtitkár, Lóczy és Márki előadók arcképeivel). — „A kurucz nótákból”. — Endrői Sandortól. — Regénytár: „Az eltűnt”. — Regény, írta Szívos Béla (Linek Lajos rajzaival); „Hires asszonyok”; Napoleon nővérei”. — Történeti rajzok (képekkel). — „Egy fejedelmi örömpapa és családja”. — Az új igazságügyi palota” (képekkel: 1. A palota a nádor-utca felől nézve. 2. Istútia szobra Strobl Alajostól). — „Az ezredvi kiállításból: Zenei emlékek Stankó Bélától. — „A Saturnus bolygó” (képekkel) Womaszek tanár. — „Örmény bombák kiállítása Konstantinápolyban” (képpel). — „A velocipédok gyártása”: — „A devényi ezredvi emlékmű felavatása (képpel). — „A czenkhegyi ezredvi emlékmű (képpel). — „A földrajzi társaság diszgyűlése” — „Képek a kiállításból” — (képekkel). — Két székely vértanu emlékoszlapa Kolozsvárott” (képpel). — „Az ezredvi ünnepélyek” — Irodalom és művészet, Közintezetek és egyesületek, Sakkjáték, Keptalány, Egyveleg, stb. rendes heti rovatok. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 2 frt a „Poliikai Ujdonságok”-kal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában. (Budapest, IV., egyetem-u. 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, felévre csak 1 frt 20 kr.

Nyílt-tér.)*

A folyó hó 22-én a „Zombor és Videke” 85. számának nyílttér rovatában Loschitz Károly úr által Bachrach Henrik úr ellen

közzétett nyilatkozata előttünk, mint e czélra külön felkért tanúk előtt lovagias elintézetést nyert, a miből kifolyólag Loschitz Károly úr — Bachrach Henrik úr elleni nyilatkozatát visszavonja.

Kelt Bezdánban, 1896. október 23.

Loschitz Sándor,
Mayer János.

Az rovat alatti közlötökért nem vállal felelőséget a Szerk.

Egy jó karban lévő
üveg hintó
olcsó áron eladó. Bővebbet bajai ut 12 sz. a.

Eddig fölmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle
valódi tisztító

DORSCH
MÁJOLAJ.

Törvényileg védett felszerelés
Maager Vilmostól Bécsben.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltott és emésztetőségéről foza gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltek mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő erősítést, a test súlyának gyarapodását a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarta érni. — Egy üveg ára 1 forint és kapható a gyári raktárban Bécsben III/3. ker. Heumarkt 3. valamint az oszt.-magyar monarchia legtöbb gyógyszer-tárában.

Főraktár és főelárústás az osztrák magyar monarchia részére:

Maager Vilmos,
Bécs III/3. Heumarkt 3.

Zomborban: **Weidinger Zs. és S. és Maayer és Thum** kereskedő uraknál.

Utánzatok törvényileg üldözhetnek.

Csak akkor valódi, ha a háromszögű palack az ott levő szalaggal (vörös és fekete nyomás sárga papíron) van elzárva.

WILHELM MAAGER'S
echter geräth
DORSCH
Lebertran
Bismarck
Vorschussstreifen

HIRDETMÉNY.

Ó cs. és apost. kir. Felsege f. é. október hó 4-én Budapesten kelt legfelső elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy a f. év végével rendezendő

XIX-ik jótékonycélú m. kir. állami sorsjáték

remélhető tiszta jövedelme annak osztassék fel, hogy 1. a vagyonatlan állami tisztviselők özvegyei és árvái részére létesítendő alap, 2. a kézdí-vasárhelyi „Stephánia” menedékház, 3. a budapesti első gyermekmenhely, 4. a kolozsvári „Mensa Akadémia”, 5. a szüneti gyermektelap egyesület, 6. a fehér kereszt-egylet, 7. a Cirkovicza mellett létesítendő tengeri gyermekkörház és 8. az első budapesti szegény gyermekkert-egylet egyenként egy tízed; míg 9. a budapesti „Erzsébet” kórház-egylet, 10. a győri nádorvárosi leányvárház és 12. a budapesti VII. kerületi népkönyha egyenként egy huszad részében részesítessék.

E sorsjáték összes 3282-ben megállapított nyereményei az alább következő játéktér szerint 160,000 forintra ragnak, és pedig:

1 főnyeremény	60000 frt	2 nyeremény egyenként	2000 frt
1	15000 "	"	1000 "
1	10000 "	"	500 "
1 nyeremény	5000 "	"	100 "
1	4000 "	"	50 "
1	3000 "	"	10 "

az összes nyeremények készpénzben fizettetnek ki.

A húzás visszavonhatatlanul 1896. évi december hó 28 án Budapesten történik.

Egy sorsjegy ára 2 frrtal o. é. van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók a lottó-igazgatóságnál Budapesten (Pest, fővámház, félemelet), a havá a megrendelt ára postautalvány mellett előre beküldendő, valamennyi lottó-, ső- és adóhivatalnál, a legtöbb postahivatalnál, a bécsi „Merkur”-nál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegy-áruló közegnél.

Budapesten, 1896. október hó 4-én.

M. kir. lottó-igazgatóság.

VASUTI MENETREND.

— Érvényes 1896. október hó 1-től. —

Oda				Szabadka—Dálya							Vissza		
V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.		Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.					
6012	6004	6006		6005	6003	6011							
I.—III.	I.—III.	I.—III.		I.—III.	I.—III.	I.—III.							
855	785	225	ind.	105	785	705							
257	1156	445	ind.	1123	342	1217							
450	205	632	ind.	843	126	1049							
520	229	703	"	813	103	1010							
549	249	733	"	761	1247	947							
623	320	817	"	704	1209	858							
645	334	834	érk.)	646	1154	835							
656	341	841	ind.)	689	1147	825							
722	402	909	"	614	1127	800							
739	416	927	"	556	1113	739							
754	428	942	érk.)	540	1059	724							
928	525	1057	ind.)	415	959	600							
944	537	1112	ind.)	400	945	545							

Oda				Szabadka-Baja			Vissza			Oda.				Szabadka—Ó-Becse			Vissza.		
V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.		Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	
4712	4702	4704		4703	4701	4711	4311	4301		4312	4304	4302		4313	4305	4301			
I.—III.	I.—III.	I.—III.		I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.		I.—III.	I.—III.	I.—III.		I.—III.	I.—III.	I.—III.			
545	245	647	ind.	935	1250	1030	512	213	ind.	Szabadka ebéd.	érk.	853	138	607					
626	318	720	"	904	1219	954	540	242	"	Béköva	"	826	110	539					
718	352	754	"	839	1154	925	611	311	"	Orom	"	807	1249	518					
725	358	800	"	824	1139	900	633	335	"	Karjad	"	732	1218	447					
801	426	832	"	757	1112	823	659	404	érk.	Zenta ebéd.	ind.	700	1146	416					
842	502	908	érk.)	715	1034	725				Szeged-Rókus	érk.	932		210					
324			érk.)		705	405				Zenta ebéd.	érk.	640	1126	358					
			érk.)							Ada	"	606	1052	324					
										Mohol	"	545	1037	309					
										605	"	518	1015	247					
										621	érk.)	Ó-Becse	ind.	448	949	220			

Oda				Baja-Ujvidék			Vissza			Oda				Szeged-Rókus—Zenta			Vissza		
V.-v.	V.-v.	Sz.-v.		Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	
6112	6114	6102		6101	6113	6111	4216	4218		4215	4217		4212	4214					
I.—III.	I.—III.	I.—III.		I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.		I.—III.	I.—III.		I.—III.	I.—III.					
385	100	ind.	Baja (124)	930	705		4211	4213		4212	4214		415	210	ind.	Szeged-Rókus ebéd.	érk.	932	814
386	111	"	Baja-szállás	921	658		440	243	"	Röszke	ind.	909	750						
387	126	"	Vaskút	904	653		458	253	érk.)	Horgos	ind.	860	730						
388	151	"	Gara	840	600					Szabadka	"	922	1035						
389	208	"	Rigyeicza	822	541														
390	235	"	Stanisits	808	517														
391	252	"	Gákoza	737	448														
392	313	"	Nemadics	716	417														
393	324	érk.)	Zombor (123) ebéd.	705	495														
394	351	ind.	Zombor-vásártér	630	718														
395	358	"	Fornbach-szállás	621	653														
396	410	"	Zsarkovác	600	600														
397	437	"	O-Sztabar	544	608														
398	438	"	Braszovác	514	608														
399	477	528	Hodásgh	430	552														
400	485	562	Parabuty	428	502														
401	511	607	Paraga	414	429														
402	520	625	érk.)	355	408														
403	531	625	ind.)	354	408														
404	551	612	"	335	346														
405	551	625	"	333	382														
406	562	725	"	233	251														
407	718	725	érk.)	233	216														

Oda					Budapest k. p. u.—Zimony—Belgrad.								Vissza		
Sz.-v.	Tv. sz. sz.	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Gy.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Gy.-v.	Sz.-v.		
906	974	904	908	912	911	907	903	905							
I.—III.	II.—III.	I.—II.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—II.	I.—III.							
1224		538	842	324	érk.	Kis-Szállás	ind.	1220	641	×10 ⁰⁸	257				
1244		907	907	347	"	Kelebia	"	1150	523	×10 ⁰⁸	238				
100	405	602	602	408	ind.)	Szabadka ebéd.	érk.	1120	502	944	220				
146	458	614	614	530	érk.)	"	"	1021	802	932	145				
211	531	618	618	618	"	Csantavér	"	942	719	121					
234	581	643	643	643	"	Bács-Topolya	"	904	643	×9 ⁰⁰	102				
256	612	720	720	720	"	Hegyes-Feketehegy	"	834	545	1236					
316	635	746	746	746	"	Verbász-Kula	"	806	602	831	1213				
334	635	758	758	816	"	O-Keér	"	730	702	816	1155				
351	635	839	839	839	"	Kiszács	"	702	702	1138					
412	635	908	908	908	érk.)	Ujvidék ebéd.	ind.	611	747	1116					

Oda					Szeged-Rókus—Szabadka										Vissza		
Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.			
4110	4102	4104	4106	4122	4121	4101	4103	4105	4109								
I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.								
	722	442		210	ind.	Csaba	érk.	1249		1110		636					
	257	812	1156	445	843	ind.	Szeged-Rókusebéd.	érk.	700	1123	342	745	1217				
	315	829	1216	502	909	"	Röszke	ind.	641	1101	326	780	1158				
	335	842	1232	516	926	érk.)	Horgos	ind.)	624	1043	311	716	1144				
	335	845	1234	547	936	ind.)	"	érk.)	614	1042	308	715	1143				
	412	911	106	545	1017	"	Palics	ind.	54	1008	243	650	1113				
	427	922	120	557	1055	érk.)	Szabadka ebéd.	ind.	525	951	210	637	1058				